

УДК 342.9.03-053.6:59

КРЕПАКОВА М. Ю.,

кандидат юридичних наук,

старший викладач кафедри поліцейської діяльності та

публічного адміністрування факультету № 3

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0001-5705-5027>

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕПОВНОЛІТНІХ ЗА ЖОРСТОКЕ ПОВОДЖЕННЯ З ТВАРИНАМИ

Розглянуто проблемні аспекти визначення віку відповідальності неповнолітніх. Запропоновано внесення науково обгрунтованих змін до чинного законодавства щодо відповідальності неповнолітніх за жорстоке поводження з тваринами.

Ключові слова: неповнолітні, відповідальність неповнолітніх, жорстоке поводження, тварини.

Впродовж кількох останніх років в Україні актуальною залишається тема захисту тварин від насильства та навмисного знищення. Такі тенденції пов'язані з істотним збільшенням випадків жорстокого поводження з тваринами.

В Україні жорстоке поводження з тваринами заборонено згідно Закону України «Про захист тварин від жорсткого поводження» від 21.02.2006 р., який спрямований на захист від страждань і загибелі тварин унаслідок жорстокого поводження з ними, захист їх природних прав та укріплення гуманності суспільства. Жорстоке поводження з тваринами визначається як знущання над тваринами, у тому числі безпритульними, що спричинило мучення, завдало їм фізичного страждання, тілесні ушкодження, каліцтво, або призвело до загибелі, нацьковування тварин одна на одну та на інших тварин, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, залишення домашніх чи сільськогосподарських тварин, напризволяще, у тому числі порушення правил утримання тварин [1].

За жорстоке поводження з тваринами встановлено адміністративну та кримінальну відповідальність. Наприклад, у ст. 89 Кодексу України про адміністративні правопорушення відповідальність настає за знущанням над тваринами, завдання побоїв або вчинення інших насильницьких дій, що завдали тварині фізичного болю, страждань і не спричинили тілесних ушкоджень, каліцтва чи загибелі, залишення тварин напризволяще, у тому числі порушення правил утримання тварин [2]. Згідно ст. 299 Кримінального кодексу України жорстоке поводження з тваринами, що відносяться до хребтових, у тому числі безпритульними тваринами, що вчинене умисно та призвело до каліцтва чи загибелі тварин, а також нацьковування тварин одна на одну чи інших тварин, вчинене з хуліганських чи корисливих мотивів, публічні заклики до вчинення діянь, які мають ознаки жорстокого поводження з тваринами, а також поширення матеріалів із закликами до вчинення таких дій [3].

Як ми бачимо, у ст. 299 КК України передбачено кримінальну відповідальність лише за жорстоке поводження з твариною, в результаті якого настало каліцтво або смерть тварини. Усі

ж інші прояви жорстокого поводження з тваринами (які не спричинили каліцтва або смерть тварини) цілком логічно віднесено до числа адміністративних правопорушень, передбачених статтею 89 КУпАП.

Проте, нажаль станом на сьогодні непоодинокими залишаються випадки жорстокого поводження з тваринами, їх мордування та вбивства.

Жорстоке поводження з тваринами у суспільстві, де повинна панувати мораль і гуманність, на жаль, зустрічається нерідко і негативно впливає на свідомість людей, їх моральне обличчя, сприяє поширенню жорстокості та агресивності серед дітей та молоді, які є майбутнім нашої країни та світової спільноти в цілому.

Актуальною залишається проблема вчинення випадків жорстокого поводження з тваринами особами віком від 14 до 16 років, на яких така відповідальність не поширюється.

Чинне законодавство передбачає, що адміністративній відповідальності підлягають особи, які досягли на момент вчинення адміністративного правопорушення шістнадцятирічного віку, а кримінальній відповідальності та покаранню підлягають особи, яким до скоєння злочину виповнилось 16 років. Лише за деякі злочини, спеціально вказані в законі, кримінальна відповідальність може настати з 14 років.

Але жорстоке поводження з тваринами стає все більш поширеним серед підлітків, що викликає занепокоєння серед суспільства.

Рівень розумового розвитку, усвідомленості підлітків віком від 14 до 16 років вже є достатньо високим, щоб розуміти суспільну небезпечність діянь у вигляді жорстокого поводження з тваринами.

Якщо людині подобається заподіювати біль будь-якій живій істоті, то вона може вбити і собі подібного. Зупинити це може лише страх покарання.

Таким чином, з метою захисту тварин від знущання, мордування та вбивства, задля превенції вчинення неповнолітніми насильницьких злочинів як по відношенню до тварин, так і по відношенню до людей пропонуємо внести зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу України, якими понизити вік, з якого настає відповідальність за вчинення правопорушень та злочинів, передбачених ст 89 КУпАП (Жорстоке поводження з тваринами) та ст. 299 КК України (Жорстоке поводження з тваринами) до 14 років.

Крім того, необхідність посилення відповідальності щодо даних злочинів обумовлено тим, що жорстокість по відношенню до тварин заподіює глибокі моральні страждання великої кількості людей, завдає значної шкоди суспільної моралі.

Тож Україна повинна приділяти значну увагу захисту тварин від знущання, мордування та вбивства, тим самим виховуючи у всіх членів суспільства повагу не лише до тварин, але і один до одного.

Варто знизити вік з 16 років до 14, оскільки така особа психічно готова і усвідомлює скоєне нею правопорушення та негативні наслідки свого діяння. До того ж, більшість правопорушень, скоєних особами до 16 років залишаються безкарними й породжують ще більше свавілля з боку підлітків.

Список бібліографічних посилань

1. Про захист тварин від жорстокого поводження : Закон України від 21.02.2006 № 3447-IV // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15> (дата звернення: 12.04.2021).

2. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984 № 8073-X // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 12.04.2021).

3. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 12.04.2021).

Отримано 19.04.2021

